

עלון המשק

גבעת חיים
הקיבוץ המאוחד

יום ד', כ'א חשרי תשכ"ח 25.10.67
ע ל ו ן 797

אנו אבלים על מותו הפתאמי של

קורט מטיאס

שנפטר ביום ה' שעבר, חג הסוכות, 19 באוקטובר 1967.

קורט נולד וגדל בגרמניה, בעיירה קטנה במדינת הסן. היהדות שם הייתה מושרשת ועממית, שומרת מצוות - בעלי מלאכה, סוחרים בהמות, בעלי משקים אף הם ... עם עלות היטלר לשלטון עזבה המשפחה את גרמניה ללא המתנה מיוחדת - ההורים ואח פנו לאמריקה הלטינית, קורט ואחותו לארץ.

החנתו הראשונה הייתה כפראג שם הוא נמצא עם פלוגת הכשרה של החלוץ - גרו בפרור העיר ועסקו בעבודה חקלאית ככל שניתן, בהדרכתו של גנן צ'כי.

משם עלו ארצה - הוא, ישראל כץ ורפאל פרנק - בסתו 1934, לגבעת-חיים. אם כי הקבוץ אז כבר ישב רובו בודי-חואריה, ומקצתו בחדרה, נשלחו קורט וחבריו מיד לעבודה חוץ לחיפה, בתחנת החשמל ובמחצבת נשר, כשהם גרים ואוכלים ביגוד. חקופה רבה עבד קורט בעיקר בעבודות חוץ - סלילה כבישים, הפירת היסודות לקו המתח הגבוה מנהריים - כל אלה עבודות קשות ומפרכות ובתנאים קשים, שלא החאימו למצבו הגופני, אך הוא התמסר להם בכל מאוור.

במשך עבד בחקלאות, היה הרבה זמן עגלון, נוטר, שומר-שדות עם כלבים - זילפה ומורז, מי זוכר אותם היום? הנוטרות והעיסוק בענייני בטחון היו לו מקור לסיפוק ומטרה ראויה להתמסרותו הטבעית. יותר מאוחר עבד ברפת, עד שנחגלה מחלתו ונאסרה עליו העבודה הפיזית.

מאז אנחנו מכירים אותו כהנהלה התשבנות, מקזק את קופת הבית, גם בשנים שהיתה ריקה והיה נאלץ להאבק עם הגזבר על הפרוסות הדרושות והמגיעות לחברים, ולרוץ אחרי "הכנסות צדדיות" כגון מכירות שונות של ענפים שפדיונם היה נכנס ישר אליו; וגם לחברה השפע; דואג לבדיקה השבועית והעודדות משלוח ולא נרתע מלבוא לחדר-האוכל ערב-ערב בכדי לחפוס איש ענף זה או אחר ולקבל את האישור או ההסבר הדרוש; והשכיל לעסוק בעניינים אלה במשך למעלה משתי עשרות שנים, מבלי לאבד אימונו אף של חבר אחד, חנך נכונות תמידים לשרת את כולם.

לא הפסיד אף חורנות בתדר-האוכל ואף גירס במסע; ונהנה מכל פעולה ספורטיבית. ובמרוץ ספורטיבי השוגה אותו יד הגורל; "המשחק אינו מעניין" אמר כשחש ברע, לקח את כסאו והלך הביתה. לא רצה להפריע להנאה האחרים. יום לפני זה חגג את יום הולדתו ה-60. צופה לבקורת הקרוב של בלהה והנכדים - ולא זכה.

יהי זכרו ברוך.

ע י ר נ ו ת מ ח ש ב ת י ת

עברו החגים. הסתיימה שנה, החלה שנה חדשה, ואנו - טרם נרגענו. עברו עלינו בחיינו חמורות רבות: מהפכות, מלחמות, מאורעות, שואה, מבצעים ואנו מלומדי לקחים ונסיונות. ובכל זאת: זה עוד לא היה, וספק אם עוד פעם יכול להתרחש. בה במידה שאנו מתרחקים מאותם ששת ימים הדבר נעשה יותר בהיר וחריף: הם היו גורליים למדינה ולעם. בכל ימי חיינו לא קרה דבר עצום ומזעזע יותר, לא מבחינת סכנת ההשמדה הסוטלית שארבה לנו, ולא מבחינת עומק השנוי שחל במצבנו והסכוי לעתיד כחוצאה מהנצחון.

ובכן, מדוע אנחנו שותקים? מדוע אין ביננו שום שיחה על מה שהיה ומה שיהיה? שמענו סיפורי לוחמים והספדים על הנופלים, אגדות גבורה ומשהו על זוועות המלחמה, תמונות איומות ותמונות הוד לאין ספור. ראינו נופים חדשים נהדרים, מן החרמון ועד לעיר העתיקה ועד יריחו ועד שרם-אש-שייך ועד לתעלה. והתרגשנו מאד. אבל טרם התאספנו פעם אחת בחדר-האוכל כדי להחליף ביננו דעות על המצב החדש ועל מה יהיה בעתיד. רק בחדרי-חדרים מתלקח ויכוח ורק מעטי-מספר לוקחים בו חלק. בחברה, כקולקטיב, עוד לא התחלנו לחשוב ביחד - והרי לא רק דרוש גיבוש עמדה אלא גם הוצאת מסקנה: מה עלינו לעשות עכשיו במצב החוש? מה היעד החדש העומד לפנינו כמשק, כחברה, כתנועה? נכון, קוראים עתונים, שומעים דעות, יורנו במועצת הקבוץ בדפנה ובקוניטרה, אבל איפה הבטוי של נד? של כל אחד מאתנו, על השאלות הכוערות? והרי מותר לנו לחת פומבי למחשבותינו - אין אנו שרים בממשלה!! מותר לנו ומריבים אנו לכך, בחור חברי משק קבוצי, אנשי מחשבה ודעה - כאלה היינו עד כה ולא "קולקטים" או "חורניים". והיה זה שייך לסימני ההיכר של החברה הקבוצית! ובכן, מדוע אנו שותקים?

עברה שנה. הזעזוע הגדול העמיד בצל תמורות רציניות פנימיות בישראל אשר, אילמלא המלחמה, היו עומדות במרכז ההתעניינות. התנהל מ'מ על איחוד 3 מפלגות הפועלים והזמנת המפלגה הרביעית להצטרף אליו. ברגע האחרון נכשל המ'מ ונוחק המגע. אנו, אנשי הקבוץ המאוחד, המהווים את הגרעין של אחת המפלגות האלה - מה היה חלקנו בהתפתחות זו? מנהיגינו היו מבין היוזמים והפעילים לקראת האיחוד, אבל האם אנחנו, כחברים בתנועה, עוקבים אחרי מעשיהם, מלווים אותם בלבטיהם, מבקרים אותם על הצהרותיהם ומתוכחים אתם כדי להבין אותם? מתי הייתה אצלנו בפעם האחרונה אסיפה כללית מוקדשת לשאלות המפלגה? מי בין חברינו הביע את דעתו כאן בבית על המערך ועל איחוד המפלגות? איפה אצלנו הייתה תגובה כלשהי על הפסקת המ'מ ובשלון האיחוד? הכיצד? האם זה ענין לשרים ולמנהיגים בלבד? אנו, "חברי השורה" - האם תפקידנו הוא רק בימי בחירות: "לעשות קולות"? אין ספק שביננו ישנם חברים בעלי עמדות מגובשות. אבל מתי ואיפה שומעים אותם? כחברה אנו חלינו ב"שיתוק-מוח קולקטיבי", בניגוד גמור לתפיסתנו את החברה הקבוצית.

עברה השנה שעברה. ישבנו בסוכה יחד עם ילדינו ונכדינו, נהנינו משירה, קריאה וריקוד. ורכז המשק השמיע כמה מלים יפות על צרות המשק החקלאי בשנה שעברה ועל הסכויים לימים יותר טובים בשנה החדשה. וחברים שאלו את עצמם: מה קרה? איפה האסיפות השנתיות? כל כך שפיר הכל במשק החקלאי, בחברה ובחינוך, בקליטה ובפעילות החרבותית שאין כלל צורך בסיכום משותף ובתכנית לעתיד? כל כך מרוצים אנו מפעולות המוסדות שלנו עד כי אין מקום להשמיע עליהם ביקורת באספה ולהחליף דעות על שנויים בהרכבם? - אין זאת אלא נעשינו אדישים מאד למצב אצלנו. לא כל כך מדאיג המשבר עצמו העובר על מוסדותינו הפנימיים. הרבה יותר מדאיג שאין אנו כלל רואים אותו, לא מעלים אותו לדיון הודאי לא עושים לתיקונו.

"היו זמנים!" לבי איננו עם אלה המהללים את הזמנים שעברו ומתמוגגים בזכרונות מימי-בראשית. בחלומותינו הנועזים ביותר לא חארנו לעצמינו שנגיע להישגים של היום, לחיים טובים כפי שהינם היום במשק הקבוצי. אבל: אבד לנו דבר אחד שהיה קיים אז: הערנות המחשבתית אצל כל חבר, והשיחה הגלויה והכנה על כל נושא; הביקורת הפנימית הכונה וההשתתפות הרוחנית במתרחש בעולם, בארץ, בחברתנו. ערנות זאת היא מערכי-היסוד של חיי קבוץ ועלינו לעשות הכל כדי להחיות אותה.

אוריאל נהרי

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ו י ג ש ה ה ו ר ש ב ק ו צ ר

ו ד ו ר ך ה ע נ ב י ם ב מ ו ש ך ה ז ר ע

ואמנם, למועד טרף סוכות סיימנו בציר וקטיף - וכבר נשלחו המשלוחים הראשונים של קלמנטינות ושל אבוקלו ...

מסיימים את הקטיף הראשון של הכותנה, ויהיה צורך הקטיף שני בחלק מן השטחים מפאת הבשלה כלחי אחידה - וכבר מתחילים לכסח ולזבל ולחרוש את השטחים לקראת השנה הבאה, ע'מ שהגשם, לכשיבוא, יהיה לברכה ולא להפרעה ...

מ ו ע ד י ם ל ש מ ח ה !!

ב מ ז כ י ר ו ת

ב א ס פ ה

-- עם גמר הכירוים במזכירות הועבר תכנית המשק למועצה, אשר תכנס ביום ד' זה במשך כל היום לדיון בתכנית ההשקעות ובתכנית המשק. לקראת הדיון הוכן אמדון הכנסות תשכ"ז, סיכומי עבודה תשכ"ז ותכנית המשק תשכ"ח.

-- התקיים דיון עם משה חלפון ממזכירות הקבוץ על הכשרת שליחים לתנועה בארץ ובחו"ל. בקרוב ייפתח סמינר חצי שנתי למטרה זו, ועלינו לסמן 2-3 חברים מתאימים לתפקידי תנועה, שלא במסגרת שנה שלישית.

-- מחסן הילדים חובע להחזיק את המעליה. בצורתו הנוכחית אין כלל אפשרות להפעיל אותו מטעמי בטיחות. סוכס להעביר את הענין לתכנית ההשקעות.

-- עבודות סיווד וצביעה. סוכס לגמור את העבודות שהתחילו במוסדות חינוך, אעפ"י שהדבר דוחה לשבועיים את העברת החברים לדי-רוח שהתפנו עם כניסת הדיירים לשיכון ותקיים.

-- הקמת ארכיון. פונה חדר בקומה התחתונה של בית המוסדות וזמירה תירוש התחילה לעבוד בסידור החומר. זמירה גם מרכזת את הצורות האיזורי של הצעירים.

-- איסוף חומר על אבי תירוש, כמגמה להוציא ספר לזכרו. סוכס לאפשר לגבי מגל לעסוק באיסוף החומר.

-- הקמת ביתן-מלאכה. הוחלט על הקמת מכנה טרומי 6 X 10 מ', והדבר עומד לפני בצוע.

-- ועדה הגיוס של מזה"ק באה בתביעה להאריך את גיוסו של הרברט אשר גמר 3 שנים בועדת הנוער. יחד עם זה מחפשים לך מחליף. סוכס על המשך גיוסו עד אפריל 1968.

-- התקיים בירור עם שאול אתר על עבודתו. בינתיים חזר שאול לעבוד במטע עד סוף העונה; אולם המזכירות קבלה את תביעתו לקבוע לו מקום עבודה אחר, בחיאום אתר.

-- נתקבלה פניחה של רחל מזרביץ להיות מועמדת בגבעה-חיים. המזכירות ממליצה להשתתף בהוצאות לימודיה (שנה אחרונה בסמינר המורים באורנים) ע"י חשלום שכר-הלימוד, בסך 740 ל"י.

-- אהוד טל דורש החלטה, לפני כניסתו לתפקיד של מרכז משק, על יציאתו ללימודים בקורס הגבוה לחקלאות ברחובות, באביב 1969. השאלה טובא לאספה להכרעה.

-- משה כץ דורש את החלפתו בריכוז עניני המים לקראת יציאתו לקורס למרכזי משק בסתו 1968. המזכירות סיכמה בחיוב, וקבלה על עצמה למצא מחליף עד ראשית אפריל 1968. משה הדגיש כי חשוב לקבוע את האיש בתאריך מוקדם יותר, כדי שיוכל להכניס אותו גם לעבודת החורף ברשת ההשקאה.

XXXXXXXXXX

הובא ערעור של בית הדין "גת" על בחירתו של יוחנן מנור כמרכז עבודה. נציגי בית הדין הסבירו את המצב העגום של מיעוט עובדים-חברים בכלל במערכת הייצור, ואת החשיבות המכרעת של עבודת חברים במערכת האחזקה. הם תבעו כי המזכירות תהיה אחראית לצוות העובדים בבית-ההדרושה בדיוק כמו בענף אחר ולא תליט על הוצאת עובד אחראי מבלי להחליפו. נשמעה דרישה חוזרת כי צבי ידחה את לימודיו, בגלל הקשיים המיוחדים בהם נתקלת החלפתו השנה, והובעו דעות על חובתו של בעל תפקיד להמשיך במלוי תפקידו עד להחלפתו המסודרת.

בהצבעה נוחה הערעור של "גת" ואושרה בחירתו של יוחנן מנור למרכז עבודה.

XXXXXXXXXXXX

מ ח ס י נ ב ג ד י מ

התקיימה ישיבה בהשתתפות יצחק מדה, גיורא גור, יואל שניר מטעם ו. חברה, ורוח, זמירה וסניה מטעם המחסן. נמסר דו"ח על השנה שעברה, בה בוצעה ההעברה לתקציב האישי בהתאם להנחיות של האספה.

סוכס להעמיד בשנת תשכ"ח סכום מירבני מחקציב ההלבשה (137 ל"י) לרשות האישיה של החבר. אם כי ועדה ההלבשה הבין-קבוצית גורסת נכוי של 40 ל"י מכל חבר ע"י בגדי עבודה, קבל על עצמו המחסן לספק את הצרכים ע"י נכוי 5 ל"י מכל חבר, ו-25 ל"י מאלה המקבלים בגדי עבודה מהמחסן.

בעיה גדולה הנה התפירה ה"סלונית" לחברות, כי פשוט אין די תופרות.

בימים הקרובים יחולק לחברים דף ובו פירוט הנוהל לשנת תשכ"ח, יחד עם חשבונס במחסן לסוף אוקטובר 1967.

XXXXXXXXXX

מ ש ב ת

התקיימה ישיבה בהשתתפות

עפרה קוצלר, שושנה זגר, ערה אלדר, גיורא בר - מטעם המחסן

אילנה וסרמן, שושנה סבג, צפורה מזרביץ - מטבח מזל - חדר האוכל

בלה קציר גיורא גור, צבי מנבר - מטעם המזכירות.

אחרי דיון ממצה, סוכמו הצעות לאספה:

- א) דיון מקיף על מטבח וחדר-אוכל.
- ב) בחירת אקונומית - בלה קציר
- ד) מנוי ועדה לקביעת צוות העובדים.

כמו כן סוכמו הצעות אחרות, לכיוון הפעולה:

- 1. מרכז שרותים, כחפיד לזמן ארוך, עם הכשרה מתאימה
- 2. לחביא לארגון כולל של הפונקציות במטבח, מחסן מטבח, וחדר-אוכל.

- 3. לתבוע את בן-עמי כאיש אחזקה ויעול במטבח ובשרותים בכלל.
- 4. לקבוע ועדה לסימון הצוות הקבוע (גיוס חברים ממקומות עבודה אחרים לחצי שנה או שנה)
- 5. לקבוע תורנות של שבועיים עד חודש בין כל החברים.
- 6. לחדש את ההחלטה בדבר עבודה במטבח של כל החוזרים מהצבא או שנה שלישית.
- 7. לעבור לשיטה של הגשה עצמית בחדר-האוכל
- 8. להגיע לפתרון מהיר של בעיה הקירור - הגדלת חדר הקירור או תוספת חדר קירור שני.

XXXXXXXXXXXX

עם ההצגה "ששה ימים" של בימת הקבוץ

רבים מאחזו, שקראו את הביקורות, הופתעו לטובה.

בעצם הנסיון להתמודד עם הנושא יש אמיחות - אנחנו עדין חיים את הימים ההם וקשה לנו... יכז את המחשבה על משהו אחר. כמובן שיש סיכון רב מאד בנסיון זה להעמיד על במת הקרשים מעשה בו מוכרחה "במת החיים לבייש אותה" (כדברי שילר בפרולוג לןלנשטין). אבל היו קטעים אמיחים ויפים, מלאי רגש ועדינות, כגון שיחת הטלפון, שיחת האחות בבית-החולים עם האב הרוצה לבקר את בנו הפצוע; היה הומור טוב, בקטע של אשכול-אשכולי, וגם אצל המרוקאי הבא להציל את מיטיבו מאז (אם כי ארוך מדי, ואולי לא חיכך בהתחלה?); והיו קטעים מופרזים, מחודדים - אולם איזו הצגה מודרנית אינה מבטאת על דרך ההפרזה? והעיתונאים - אנחנו בעורף אסירי תודה להם על כל מה שהם יודעים לספר, וככל המוקדם, אבל מי יודע - לאלה העושים במלאכה הם בודאי נראים לעתים באור אחר.

לי נראית ההצגה כנסיון של אנשים השוללים מלחמות להתמודד עם מלחמה שהם אינם יכולים אלא להזדהות אתה הזדהות מלאה. "רצינו להראות מן המלחמה את מה שאיננו כאלבומים" - כפי שאמר אחד השחקנים.

ומי שמדבר על חילול הקודש - האם יש מלחמה קדושה? יש מלחמה הכרחית, בלתי נמנעת (וגם זה רק בגלל מגבלותיהם של קבר-ניטי העולם בימי שלום!), יש רגעים של קידוש השם בתוך המלחמה, יש רגעי שגב, כמו רגעים ושעות ארוכות, ואף שנים, של סבל וזועות. אבל אל-נא נדבר על קודש בקשר עם מלחמה.

ואם האמנו כי זאת היתה מלחמה "לגמור עם המלחמות" לפחות באיזורנו - הרי גם בזה נתבדינו, כמו שהתבדו אלה שחבצו את האמרה ב-1918.

טוב שהצגה מעוררת מחשבה וויכוח.

לילי

אפשר להסכים עם בן-אהרון (כפי שבטא את זאת במסיבה), כי השם של המחזה אינו מוצלח ביותר, כי הוא יומרני יותר מדי ומטעה במקצת. אך בסופו של דבר אין השם קובע את הוכנה וגם לא את צורתה של ההצגה.

מה הוגש לנו? אפשר לציין קודם כל בסיפוק, כי בימת הקבוץ ניצלה כאן מסכנה אמנותית גדולה של "קישש". היא ניצלה מזה על ידי כך שלא נתפסה בטון הפחטי המקובל (אשר לו בשום אופן לא היה באפשרותה לחת כסוי במסגרת זו), אלא נקטה לשון מאופקת יותר והומוריסטית. אך האם חדרו שני המחזאים אל האדם פנימה, כפי שהתבטא גיורא מנור בתכניה? לדאבוני יש לענות על זה בשלילה. עמוס מוקדי ומיכה לימור לא חרגו לדעתי הרחק מתחום העיתונאות והגישו לנו רפורטז'ה פחות או יותר מוצלחת, וחו לא.

האם יש בזה חילול המאורע הגדול, כפי שניסו לאמר מבקרים נזעמים? לא הייתי אומרת. הצגת מאורעות גם גדולים וכבירים אשר התרחשו זה רק בהווה - קשה להכניסם לכללים אמנותיים מקובלים, אך אין זה אומר כי הנושא הוא "טבו" לצורה אחרת, יותר קלה.

אלא שיש כר נרחב ליצירה בשטח הבמוי. לדעתי ניתן המחזה לעיבודים ותוספות של קטעים כוריוגרפיים כגון הקטע של הפחד, ובדרך זו להרבות ב"זיקים אמנותיים" אשר דרכם ינתן לנו באמת להציץ לתוך האדם פנימה, האדם העוטה אמנם פלדה אף ערום וחשוף ובודד מול הסכנה.

בסיכום - קשה לטפל בנושא זה רק מבחינה אמנותית. ישנם פה אספקטים חברתיים רבים. בראש וראשונה מענינת תגובתם של חיללים אשר השתתפו בפועל במערכה. האם לא צרם, הכאיב הטיפול בנושא רגיש וטריא זה? אקווה כי דבריהם ימצאו בסווי, ולו רק בצורת הערות קצרות, כיומן או במסגרת אחרת.

קלרה

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

עזרה לישו בימים צעירים

שלא במסגרת החסיבה.

"שלמי - חודה."

מי ששאל את עצמו לפני חודש ימים - מה עושה אשה מבוגרת וכסופת שער ביראון, אשר חבריה בני שלושים פלוס בלבד - קבל את החשובה כבר למחרת היום כאשר ראה את טובה מהלכת ביננו חגורת סינר לבן ובידיה קומקומי סולח, בקבוקי מיץ ושאר מאכלי תינוקות ואמהותיהן.

טובה באה אלינו בגעה-חיים לעזרה בבית-התינוקות בזמן לימודיה של נעמי, ולסיכום תקופת שהייתה אצלנו ניתן לומר רק דבר אחד - חבל מאד, חבל שתקופת חייתה כל כך קצרה ושאין באפשרותנו להננות מהדרכתה וטיפוליה המסור מספר שבועות נוסף.

קשיי המעבר למקום חדש בנוסף לעבודה עצמה שאינה קלה במיוחד (מספר רב של ילדים, שעולה בהרבה על המקובל בבית מסוג זה) היו לא מעטים ובכל זאת מוכרחים לציין שטובה הסתגלה במהירות הן לילדים והן לאמהות (וכמובן שאנו התרגלנו אליה) ואפשר לציין שה"שדון" הצליח מן היום הראשון. הנאה רבה היתה לראות כיצד טובה נתנה מחומה ומאהבתה לכל הילדים בכלל ולכל ילד בנפרד וכיצד בעזרת מילה שקטה ורוגעה יעצה לאמהות ועזרה להן להתגבר על בעיות שצצו פה ושם.

מעל דפי העלון שלנו אנו מודים ביותר לטובה על ההענות והנכונות הרבה שגלתה עם בואה אלינו ואנו מקווים שלמרות שהיה קשה היה גם טוב ויראון ובית התינוקות שלה ישארו בלכה כמזכרת נעימה וטובה.

(מחור היומן של קבוץ יראון)

ל א ח ' י " א י ל ח " - לזכר נעוריה.

" מורמנסק ... על מנת להגיע אליה טבלו כל מה שהאויב יכול לזמן להם מהתקפותיו - איבדו חריטת אניות, שלוש מלוות, ולמעלה מ-20 מטוסים ... מורמנסק ... כל הנסיעה היתה דומה למורמנסק, הביאה עליהם מין קור צורב, מכלה כוחות שמצא דרכו לכל מקום ...

אולי, הרהר, היו המשחטות הצד הגרוע ביותר. בשאגה היו יורדות מצפון-מזרח, והיו מתחילות לשפוך אש וגפריית על האניות הקרובות ביותר אליהן ... אולי, הרהר הזקן, לא היה עניין המשחטות ביש כמו עניין מפציצי הסורפדו: גם אלה וגם אלה היו כלי נשק חדשים בשבילם, אבל המפציצים באו בכל יום, במשך 11 ימים רצופים, ולבסוף זה היה מרפה אח הימים. לפעמים היתה זו הפצצה רגילה, כשהאויבונים גבוה-גבוה ... לפעמים היתה זו הפצצה-צלילה, והאויבונים היו יורדים בצוונה, מכוונים ישר אליך, ומתישרים ומסתלקים ברגע האחרון ממש; אבל כרגיל היו אלה טורפדות. במטוסי הסורפדות קשה היה ביותר להבחין: הם באו הנמך מעל המים, נקודות קטנות שקשה לראותן באור האפור; אחר כך היו מתחילות להתפתל, ולכן אי-אפשר היה לכוון אליהם את התותחים, ואחר כך היו מסילים את הסורפדות שלהם, מטוח-מגע ממש, ואז לא היה פנאי לסטוח ולהתחמק. ואחר כך היו נעלמים לעזאזל, בעוד אתה מחכה לנפץ ... וכשהיו האניות נפגעות וטובעות, לא היה סכוי הרבה לעלובים שבאניה, מפאת הקור.

ואולי היה הקור ביש מהמשחטות ומפציצי הסורפדו גם יחד. כשהיו מקו אחד עם קף הצפון, והרוח מעט החנשאה, היה הקור כמו מגדדת על פניך הסחובים ... "

" לא היתה זו סתם סופה ביים. קרובה יותר למראית שדה קרב גדול ומנהם שאניות נקלעות על פניו כמו פיסות נייר. השיירה שוב לא היתה לה תבנית שיירה, ובעצם גם אניה כמעט לא היתה אניה, כשהיא לכודה ורדופה בישימון המיליל הזה. שאונה של אותה סופה דרומית, שחמתה גוברת מיום ליום, היתה בו רשעות מהממת אשר ממנה אין כל מנוס: דומה היה כאילו כל אניה ואניה היא בבחינת פליטה נואשת, שנידונה להשפט משפט לינץ' ע"י אספסוף שתנועותיו התפתחו מרובזה מסורבלת לחימה עיוורת ... "

" הפסק אש" פקד אריקסון כשהחל היים לישון שוב לפני המים שוטחו תחת קרומית מחפשט של שמן. "הגה באמצע, מכוונת עצור. היכון אצל רשתות ההצלה הללו."

... לא היו עיניים לראות דבר בלבד שרידי הצורת של הצוללה (הגרמנית) שעודם שוחים לקראת מבטחה של "קומפס רוז" ... הם התנהגו כדרך כל שאר הניצולים שאספה "קומפס רוז" מתוך המים. אחדים קראו לעזרה, אחדים שחו בשתיקה נכונה לקראת מציליהם. אחד, בשחותו במוץ אל רשת-ההצלה, נשא עיניו פתאם אל מציליו, הרים יד ימינו, ושאג "הייל היטלר" - פתאם לא היה חשק לטרור ולהעלות את הניצולים, מדומה היה שהקברניט יצדק אם יצלצל "מלוא המהירות קדימה" וינניח לאנשים לשכשך עד שיטבעו. אבל היה זה רק יצר חולף ... "להזדרז" קרא הקצין, "איננו יכולים לבזבז את כל היום". אחד אחד נמשו השוחים מתוך המים. האיש שצעק הורם אחרון ורכ המלח דרך דריכה דריכה כה גסה על רגלר היחפה, עד שעתה יצאה מפיו צעקה מסוג שונה בתכלית

(קטעים מתוך "הים האכזר" לניקולאס מונסארט)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

ל ל י ז ל
קבלי את השחחפותנו האילמת בצערך
חיילי גבעת-חיים ומגויסה

אנו שמחים עם בואם, במפתיע, של הוריה של צפורה ברודר, אשר הגיעו אתמול מיוגוסלביה. ברכתנו לצפורה ולחמר, לאיחוד המשפחה!